

Vård- och omsorgsförvaltningen
Enheten för strategisk hälso- och sjukvård
Medicinskt ansvarig för rehabilitering

2025-04-24

Inledning och bakgrund

Direktiv för medicintekniska produkter, MTP, styr hanteringen av medicintekniska produkter inom ramen för kommunens hälso- och sjukvårdsansvar, vilket innefattar exempelvis kontroll och rengöring.

Av direktivet framgår att verksamhetschef/ enhetschef inom respektive verksamhetsområde ansvarar för att kontroll och rengöring/ underhåll sker på MTP var fjärde vecka eller vid behov samt dokumenteras på signeringslista.

När det gäller personer med personligt förskrivna hjälpmedel som har insats i form av personlig omvårdnad ska Hjälpmedelsförteckningen fördelas till berörd omsorgspersonal så att kontroll och rengöring/ underhåll sker var fjärde vecka eller vid behov.

Syfte

Syftet med detta stöddokument är att utöver hjälpmedeltillverkarnas anvisningar ge exempel på hur kontroll och rengöring av MTP ska utföras. Stöddokumentet ersätter dock inte respektive tillverkares anvisningar rörande rengöring och kontroll.

Kontroll och rengöring/ underhåll tillvägagångssätt

Kontroll och rengöring/ underhåll av MTP ska utföras var fjärde vecka eller vid behov samt dokumenteras på signeringslista. Utöver detta ska patient/ brukare alternativt eventuell personal eller närstående innan varje användning av MTP göra en översiktlig bedömning av dess renhetsgrad.

Kontroll och rengöring av lyft

Beskrivning

Kontroll av lyft (golvlyft/taklyft/uppresningslyft) ska utföras minst 1 gång/månad för att säkerställa hjälpmedlets funktion och säkerhet. Lättare rengöring av hjälpmedlet utförs vid behov och grundlig rengöring utförs i samband med kontroll enligt nedanstående punktlista. Lyften får inte utsättas för rinnande vatten och det är viktigt att ingen vätska tränger in i springor. För utförligare beskrivning av skötsel och rengöring läs bruksanvisningen. Vid eventuell smitta utförs rengöring enligt instruktion i [*Vårdhygienisk handbok inom kommunal vård och omsorg i Östergötland*](#):

Kontroll och rengöring utförs av omsorgspersonal och dokumenteras med datum och signatur på medföljande signeringslista.

Borsta bort löst smuts, torka av med fuktig trasa och kontrollera att:

Golvlyft/uppresningslyft

- lyften är hel och inte har några skador
- hjulens nav är fria från damm, hår och annan smuts
- lyften rullar obehindrat och inget missljud ska höras
- bromsarna fungerar
- höj- och sänkfunktionen fungerar obehindrat
- breddning av skänklar fungerar obehindrat (gäller golvlyft)
- handkontroll/ manöverdosa är intakt och fungerar
- laddningskabel är intakt och fungerar
- urkrokningsskydd på lyftbygel är helt och fungerar
- nödstopp fungerar och är placerat på lämplig plats

Taklyft

- lyften är hel och inte har några skador
- höj- och sänkfunktionen fungerar obehindrat utan eventuella missljud
- lyften rör sig obehindrat i takskenorna
- handkontroll/ manöverdosa är intakt och fungerar
- urkrokningsskydd på lyftbygel är helt och fungerar

Om lyften på något sätt inte uppfyller kriterierna kontaktas ansvarig chef.

Kontroll och rengöring av lyftsele och vårdbälte

Beskrivning

Kontroll av lyftsele/vårdbälte ska utföras minst 1 gång/månad för att säkerställa hjälpmedlets funktion och säkerhet, utöver den kontroll som utförs innan varje användningstillfälle. Lyftselen/vårdbältet tvättas vid behov enligt tvättråd, *observera att varken sköljmedel eller torktumlare får användas!* För minskat slitage kan lyftsele/vårdbälte placeras i ett örngott under tvätt. För utförligare beskrivning av skötsel och rengöring läs bruksanvisningen. Vid eventuell smitta utförs rengöring enligt instruktion i [Vårdhygienisk handbok inom kommunal vård och omsorg i Östergötland:](#)

Kontroll utförs av omsorgspersonal och dokumenteras med datum och signatur på medföljande signeringslista.

Kontrollera:

- band och sömmar - Om det finns hål, revor, rispor, lösa trådar och annat slitage som medför tvivel om lyftselsens/vårdbältets styrka ska den inte användas och ansvarig förskrivare eller chef ska kontaktas.
- tyg – finns slitage, hål, revor, lösa trådar, fransar eller färgförändringar? Se ovanstående.
- att upphängningsöglor är hela
- lyftselsens etikett - är informationen läsbar?
- att tillgängliga spännen är hela.
- att lyftselen/vårdbältet inte är smutsigt.
- att utprovningsprotokoll finns (gäller lyftsele).

Om lyftselen/ vårdbältet på något sätt inte uppfyller kriterierna kontaktas ansvarig arbetsterapeut/ fysioterapeut eller chef.

Kontroll och rengöring av överflyttningsplattform

Beskrivning

Kontroll av överflyttningsplattform ska utföras minst 1 gång/månad för att säkerställa hjälpmedlets funktion och säkerhet. Lättare rengöring av hjälpmedlet utförs vid behov och grundlig rengöring utförs i samband med kontroll enligt nedanstående punktlista. För utförligare beskrivning av skötsel och rengöring läs bruksanvisningen. Vid eventuell smitta utförs rengöring enligt instruktion i [Vårdhygienisk handbok inom kommunal vård och omsorg i Östergötland](#).

Kontroll och rengöring utförs av omsorgspersonal och dokumenteras med datum och signatur på medföljande signeringslista.

Borsta bort löst smuts, torka av med fuktig trasa och kontrollera att:

- hjulens nav är fria från damm, hår och annan smuts
- bromsarna fungerar
- alla muttrar och skruvar är åtdragna
- överflyttningsplattformen är hel och inte har några skador
- överflyttningsplattformen rullar obehindrat
- vridfunktionen fungerar smidigt

Om överflyttningsplattformen på något sätt inte uppfyller kriterierna kontaktas ansvarig chef.

Kontroll och rengöring av rullstol och sittdyna

Beskrivning

Lättare daglig rengöring av hjälpmedlet rekommenderas:

- Lyft på dynan ta bort eventuellt smuts
- Kontrollera att dynan ligger rättvänd inuti fodralet och i rullstolen.
- Tvätta eventuella inkontinenshättor

Kontroll och grundlig rengöring av rullstol ska utföras minst 1 gång/månad enligt nedanstående checklista för att säkerställa hjälpmedlets funktion och säkerhet. För utförligare beskrivning av skötsel och rengöring, se bruksanvisningen. Vid eventuell smitta utförs rengöring enligt instruktion i [Vårdhygienisk handbok inom kommunal vård och omsorg i Östergötland:](#)

Kontroll och rengöring utförs och signeras på medföljande signeringslista av omsorgspersonal i de fall individen själv eller närstående inte kan utföra detta.

Borsta bort löst smuts, torka av med fuktig trasa och kontrollera att:

- däckerna är hela, välpumpade (vid luftfyllda däck)
- avtagbara hjul sitter fast och att ekrar och drivringar är hela
- hjulens nav är fria från damm, hår och annan smuts
- bromsarna fungerar(brukarmanövrerad broms alternativt vårdarbroms)
- tippskydderna är hela och utdragna/nedfällda
- armstöd och benstöd är hela och rena
- alla muttrar och skruvar är åtdragna
- körhandtagen sitter fast
- rullstolen går att fälla ut och ihop
- klädseln och dynan är hel och ren, fri från hål och revor
- rullstolen är ren under dynan
- dynan är rätt placerad inuti fodralet samt i rullstolen
- dynan inte glider på underlaget
- tippning av rygg och hela sitsen fungerar (gäller komfortrullstol)
- eventuella bälten är korrekt monterade på rullstolen
- eventuella tillbehör såsom bålstöd, nackstöd och kildyna är hela och rena

Om rullstolen på något sätt inte uppfyller kriterierna kontaktas ansvarig arbetsterapeut/ fysioterapeut eller chef.

Kontroll och rengöring av gåbord

Beskrivning

Kontroll av gåbord ska utföras minst 1 gång/månad för att säkerställa hjälpmedlets funktion och säkerhet. Rengöring av hjälpmedlet utförs vid behov och grundlig rengöring utförs i samband med kontroll enligt nedanstående punktlista. För utförligare beskrivning av skötsel och rengöring läs bruksanvisningen. Vid eventuell smitta genomförs rengöring enligt instruktion i [*Vårdhygienisk handbok inom kommunal vård och omsorg i Östergötland*](#).

Kontroll och rengöring utförs av omsorgspersonal, om individen själv eller närstående inte klarar av att utföra det, och dokumenteras med datum och signatur på medföljande signeringslista.

Borsta bort löst smuts, torka av med fuktig trasa och kontrollera att:

- hjulens nav är fria från damm, hår och annan smuts
- hjulen inte har skador
- bromsarna fungerar
- muttrar och skruvar är åtdragna
- inga sprickor finns
- handtagen sitter fast och är hela
- armplattan är hel och ren
- gåbordet inte skramlar eller gnisslar vid användande
- gåbordet är plant, alla fyra hjul är i kontakt med golvet
- höj- och sänkfunktionen fungerar (elektriskt alternativt hydrauliskt gåbord)
- vid gåbord med elfunktion kontrollera att handkontroll och laddningskabel fungerar
- tillgängliga tillbehör fungerar och är hela

Om gåbordet på något sätt inte uppfyller kriterierna kontaktas ansvarig fysioterapeut/ chef

Kontroll och rengöring av rollator

Beskrivning

Kontroll av rollator ska utföras minst 1 gång/månad för att säkerställa hjälpmedlets funktion och säkerhet. Lättare rengöring av hjälpmedlet utförs vid behov och grundlig rengöring utförs i samband med kontroll enligt nedanstående punktlista. För utförligare beskrivning av skötsel och rengöring läs bruksanvisningen. Vid eventuell smitta utförs rengöring enligt instruktion i [Vårdhygienisk handbok inom kommunal vård och omsorg i Östergötland](#).

Kontroll och rengöring utförs av omsorgspersonal, om individen själv eller närstående inte klarar av att utföra det, och dokumenteras med datum och signatur på medföljande signeringslista.

Borsta bort löst smuts, torka av med fuktig trasa och kontrollera att:

- hjulens nav är fria från damm, hår och annan smuts
- hjulens däck är i gott skick och inte slitna
- bromsarna fungerar
- alla muttrar och skruvar är åtdragna
- inga sprickor finns
- körhandtagen sitter fast och att höjdställningen är åtdragen
- rollatorns sittdel är stabil och i gott skick
- rollatorn går att fälla ut och ihop
- tillgängliga tillbehör fungerar och är hela

Om rollatorn på något sätt inte uppfyller kriterierna kontaktas ansvarig arbetsterapeut/ fysioterapeut eller chef.

Kontroll och rengöring av duschstol med hjul, med eller utan tiltfunktion

Beskrivning

Kontroll av duschstol med hjul, med eller utan tiltfunktion ska utföras minst 1 gång/månad för att säkerställa hjälpmedlets funktion och säkerhet. Lättare rengöring av hjälpmedlet utförs vid behov och grundlig rengöring utförs i samband med kontroll enligt nedanstående punktlista. För utförligare beskrivning av skötsel och rengöring läs bruksanvisningen. Vid eventuell smitta utförs rengöring enligt instruktion i [Vårdhygienisk handbok inom kommunal vård och omsorg i Östergötland](#):

Kontroll och rengöring utförs av omsorgspersonal, om individen själv eller närstående inte klarar av att utföra det, och dokumenteras med datum och signatur på medföljande signeringslista.

Borsta bort löst smuts, torka av med fuktig trasa och kontrollera att:

- hjulens nav är fria från damm, hår och annan smuts
- hjulen inte har skador
- bromsarna fungerar och att duschstolen är lätt att manövrera och att inget missljud hörs
- duschstolen är plan, alla fyra hjul är i kontakt med golvet
- alla muttrar och skruvar är åtdragna
- inga sprickor finns
- fotstöd/benstöd finns monterade på duschstolen
- armstöd, sits, ryggstöd och tillbehör är hela och sitter fast
- på de duschstolar som är höj- och sänkbara att ”clips/sprinter” finns och sitter fast

Om duschstol med hjul, med eller utan tiltfunktion på något sätt inte uppfyller kriterierna kontaktas ansvarig arbetsterapeut/ fysioterapeut eller chef.

Kontroll och rengöring av luftfylld madrass och dyna

Beskrivning

Handkontroll av luftfylld madrass/dyna ska utföras dagligen före användande för att säkerställa hjälpmedlets funktion och säkerhet.

Lättare rengöring av hjälpmedlet utförs vid behov samt i samband med kontroll minst 1 gång/månad enligt nedanstående punktlista. För utförligare beskrivning av skötsel och rengöring läs bruksanvisningen. Vid eventuell smitta utförs rengöring enligt instruktion i [*Vårdhygienisk handbok inom kommunal vård och omsorg i Östergötland*](#).

Kontroll och rengöring utförs av omsorgspersonal och dokumenteras med datum och signatur på medföljande signeringslista.

Utför och kontrollera att:

- Slangarna sitter i ordentligt (gäller madrass)
- El-sladden inte är skadad eller i kläm (gäller madrass)
- Madrassen/dynan ligger åt rätt håll
- Att madrassen/dynan är luftfylld och att Lufttrycket är rätt, utför handkontroll (se nedan)
- Madrassen/dynan är hel och ren. Rengör enligt bruksanvisningen.

Handkontroll:

För in handen mellan madrassens/ dynans luftceller när individen ligger/sitter. Om det inte finns luft mellan individen och din hand kontakta ansvarig förskrivare.

Madrass: Om Du som omsorgspersonal upplever att det inte finns tillräckligt med luft i madrassen kontakta ansvarig förskrivare

Dyna: Om det inte finns tillräckligt med luft mellan din hand och sittbensknölna, kontakta ansvarig arbetsterapeut/ fysioterapeut.

Om madrassen/dynan på något sätt inte uppfyller kriterierna kontaktas ansvarig arbetsterapeut/ fysioterapeut.